

Plan wynikowy *Opisać świat* klasa 3

Numer i temat lekcji	Środki dydaktyczne	Teksty i materiał ilustracyjny	Zagadnienia	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin	Odniesienia do podstawy programowej
1. Organizacja pracy na lekcjach języka polskiego w klasie 3 gimnazjum	• podręcznik <i>Opisać świat</i> klasa 3		• uwagi o przedmiocie • struktura podręcznika • lista lektur			1	
2. Antyczne piękno	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 9–12	• oś czasu • <i>Ponadczasowe piękno antyku</i>	• antropocentryzm • Platon • prawda, dobro, piękno • harmonia, proporcja, symetria • klasycyzm • Perykles • antyczny kanon piękna	• opisuje grecki system kształcenia • charakteryzuje grecki ideał człowieka • omawia sposób postrzegania piękna przez starożytnych Greków • wyjaśnia zasadę odpowiedniości w sztuce i literaturze • tłumaczy, na czym polega uniwersalność antycznego kanonu piękna • wskazuje w tekście wypowiedzenie wielokrotnie złożone i omawia jego budowę składniową	• prezentuje wybrane dzieło sztuki, powstałe w czasach Peryklesa • podejmuje dyskusję na temat indywidualnego postrzegania piękna	1	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.2.1 I.2.3 I.3.6 II.4.1 III.1.1 III.2.3
3. Niedoścignione piękno	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 13–14	• Jan Parandowski, <i>Mitologia</i> (fragmenty)	• mit • mitologia • Apollo	• referuje treść fragmentu • charakteryzuje Apollina i Marsjasa • omawia, co wyrażała sztuka uczestników rywalizacji i jakie wrażenie wywierała na słuchaczach • podejmuje dyskusję na temat przyczyn torturowania Marsjasa przez Apollina	• wskazuje inne teksty kultury, podejmujące temat kary za bunt wobec bogów	1	I.1.1 I.1.2 I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.7 II.2.10 II.3.1 II.4.1 II.4.2
4. Piękno idealne	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 15–17	• Platon, <i>Uczta</i> (fragmenty) • Rafael, <i>Szkola ateńska</i>	• Platon • filozofia • Eros • piękno cielesne • piękno duchowe	• referuje treść fragmentu • wskazuje narratora • przedstawia ewolucję sposobu postrzegania piękna • wskazuje, na czym polega najdoskonalsze piękno • omawia funkcję kompozycyjną zakończenia wywodu • charakteryzuje styl fragmentu	• wyjaśnia pojęcie <i>miłość platoniczna</i> w odniesieniu do poznanego fragmentu • wskazuje filozofów przedstawionych na fresku Rafaela	1	I.1.1 I.1.2 I.2.1 I.3.1 II.2.1 II.2.2 II.4.1 III.1.1

5. Klasyczne piękno	• podręcznik <i>Opisać świat,</i> rozdział 1. <i>Piękno,</i> s. 18–19	• Apollo Belwederski	• Apollo • kompozycja • kontrapost • harmonia • symbolika	• opisuje rzeźbę • prezentuje swój odbiór dzieła sztuki • omawia klasyczną harmonię na przykładzie rzeźby • interpretuje symbolikę rzeźby • wskazuje cechy, które sprawiły, że dzieło zostało uznane za klasyczny wzór piękna	• korzystając z różnych źródeł, odszukuje rzeźby, w których zastosowano kontrapost, wyjaśnia przyczynę popularności tej pozy	1	I.1.1 I.2.1 II.1.1 II.2.11
6. Powtórka z epoki	• podręcznik <i>Opisać świat,</i> rozdział 1. <i>Piękno,</i> s. 20–23		• bogowie greccy • artyści starożytnej Grecji • literatura starożytnej Grecji • opowieści biblijne • związki frazeologiczne, pochodzące z mitologii i Biblii	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwalia wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności		1	I.1.1 III.1.1
7. Charakterystyka porównawcza	• podręcznik <i>Opisać świat,</i> rozdział 1. <i>Piękno,</i> s. 24–28		• charakterystyka • charakterystyka porównawcza	• wymienia elementy charakterystyki porównawczej według dwóch schematów • tworzy plan charakterystyki porównawczej • gromadzi i porządkuje informacje na temat porównywanych postaci • redaguje charakterystykę porównawczą, dzieląc tekst na akapity		1	III.1.1 III.1.2 III.1.3 III.1.4
8. Zatrzymać piękno	• podręcznik <i>Opisać świat,</i> rozdział 1. <i>Piękno,</i> s. 29–31	• Leszek Kołakowski, <i>Piękna twarz</i> (fragmenty)	• Leszek Kołakowski • Narcyz • powiastka filozoficzna	• referuje treść fragmentu • wskazuje, co szkodziło pięknej twarzy Nino • wyjaśnia, dlaczego Nino schował twarz do kuferka • omawia pytania, zadane przez uczonego Kru • tłumaczy symboliczne znaczenie chowania twarzy • wyjaśnia przerośnięte znaczenie powiastki • podaje znaczenie frazeologizmów: <i>stracić twarz, zachować twarz, twarzą w twarz</i>	• interpretuje powiastkę w kontekście mitu o Narcyzie • podejmuje dyskusję na temat pogoni za pięknem cielesnym	1	III.1 III.2 II.2.4 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1
9.	• podręcznik	• Miron	• liryka	• referuje treść wiersza	• podejmuje dyskusję na temat	1	II.1.1

Piękno zwykłych rzeczy	<i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 32–33	Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwyty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • liryka bezpośrednia • podmiot liryczny • epitet • metafora • przeżycie estetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj liryki • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje bohaterów wiersza • omawia funkcję słownictwa i środków stylistycznych dla wymowy wiersza • interpretuje znaczenie wiersza • interpretuje tytuł wiersza • tworzy własną wypowiedź, wydobywającą piękno codziennego przedmiotu 	provokacji artystycznej		II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.4.1 III.1.1
10. Ukryte piękno	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 34–36	• Dorota Terakowska, <i>Poczwarka</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • zespół Downa • opis postaci • opis sytuacji • opis przeżyć wewnętrznych • punkt kulminacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • charakteryzuje Myszkę i jej rodzinę • omawia zachowania rodziców, zdradzające ich stosunek do dziecka • wskazuje różnice w postawach obojga rodziców względem Myszkki • dzieli tekst na części, dotyczące najważniejszych problemów • omawia funkcję bajki o Kopciuszku w tekście • interpretuje tytuł powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat społecznego odbioru ludzi z zespołem Downa • omawia wybrany tekst kultury, podejmujący problem społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych 	1	I.1.1 I.1.2 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1 III.1.5
11. Siła piękna	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 37–39	• William Wharton, <i>W księżycową jasną noc</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • opis postaci • opis miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • opisuje wygląd pałacu • określa rodzaj narracji • wypowiada się na temat narratora • określa czas akcji i omawia jego funkcję dla wymowy fragmentu • opisuje wrażenie, jakie wywiera na żołnierzach kontakt z obrazami • interpretuje wymowę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrany przez siebie obraz, który wywołuje w odbiorcy silne emocje • podejmuje dyskusję na temat roli sztuki w życiu człowieka 	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1 III.1.5
12. Cechy wypowiedzi ekspresywnych	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 40–42		<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi ekspresywne • słownictwo emocjonalne • zdrobnienia • zgrubienia • ironia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w wypowiedzi wyrazy nacechowane emocjonalnie • do podanych wyrazów dobiera synonimy nacechowane emocjonalnie • nazywa emocje i postawy, wyrażone podanymi wypowiedziami ekspresywnymi • wymienia sytuacje, w których dopuszczalne jest użycie określonych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane teksty kultury pod względem funkcji użytych w nich wypowiedzi ekspresywnych 	1	I.1.1 I.1.6 I.1.8 I.2.1 I.3.3 III.1.7

				wypowiedzi ekspresywnych • używa wyrażen ekspresywnych w dłuższej wypowiedzi pisemnej			
13. Głoska a litera	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 43–44		• głoska • samogłoska • spółgłoska • litera	• dzieli wyrazy na głoski • wskazuje samogłoski i spółgłoski • określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach • zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią		1	I.1.1 I.1.2
14. Typy głosek	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 45–48		• głoski nosowe i ustne • głoski dźwięczne i bezdźwięczne • spółgłoski miękkie i twarde	• rozpoznaje typy głosek • wskazuje wyrazy, w których czasami występują błędy w wymowie • wyjaśnia, na czym polegają różnice w wymowie podanych słów • starannie wymawia podane wyrazy	• omawia funkcję instrumentacji głosowej w wierszu	1	I.1.1 I.1.2 III.2.3
15. Podsumowanie wiadomości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 1. <i>Piękno</i> , s. 49–50	• mapy myśli	• antropocentryzm • klasyczny kanon piękna • rozkwit sztuki • harmonia, proporcja, symetria • słownictwo ekspresywne • głoska • samogłoska • spółgłoska • litera • głoski nosowe i ustne • głoski dźwięczne i bezdźwięczne • spółgłoski miękkie i twarde	• selekcionuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości		1	I.1.1 I.1.2
16. Karnawał w średniowieczu	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 2. <i>Karnawał</i> , s. 51–54	• oś czasu • <i>Średniowieczny świat na opak</i> • Johannes Lingelbach, <i>Karnawał w Rzymie</i>	• karnawał • średniowiecze • karnawałowe tradycje • parodia • maska • błazen • świat na opak	• wyszukuje w tekście najważniejsze informacje • wymienia zwyczaje i zachowania właściwe dla karnawału • omawia funkcję karnawału w średniowieczu • analizuje obraz Johannesesa Lingelbacha w kontekście tematu	• podejmuje dyskusję na temat roli śmiechu w procesie oswojania strachu	1	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.2.1 III.1.1

			<ul style="list-style-type: none"> • karykatura 				
17. Karnawałowa kpina	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 2. <i>Karnawał</i>, s. 55–57 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozmowy, które miał król Salomon mądry z Marcholtem grubym a sprosznym...</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narrator • Salomon • opis postaci • archaizm 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • prezentuje swoją wiedzę na temat króla Salomona • charakteryzuje bohaterów fragmentu • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia króla Salomona i Marchołta w tekście • omawia sposób, w jaki Marchołt się wypowiada • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia mądrości we fragmencie • wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia tezę, że we fragmencie został przedstawiony karnawałowy „świat na opak” 	1	I.3.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.6 II.3.1 II.3.2
18. Szaleństwo, zabawa, grzech	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 2. <i>Karnawał</i>, s. 58–59 	<ul style="list-style-type: none"> • Hieronim Bosch, <i>Statek szaleńców</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • temat • kompozycja • wymowa • karnawałowe aluzje 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz, dzieląc go na plany • omawia temat obrazu • wskazuje postacie, reprezentujące grzechy główne • wypowiada się na temat kompozycji obrazu • wskazuje karnawałowe aluzje • interpretuje wymowę obrazu w kontekście średniowiecznego światopoglądu 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat twórczości Hieronima Boscha 	1	I.1.1 I.2.1 II.1.1 II.2.11
19. Powtórka z epoki	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 2. <i>Karnawał</i>, s. 60–61 		<ul style="list-style-type: none"> • idee i hasła • wzorce osobowe • literatura średniowieczna • sztuka średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwała wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności 		1	I.1.1 III.1.1
20. Życiorys i CV	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 2. <i>Karnawał</i>, s. 62–65 		<ul style="list-style-type: none"> • życiorys • CV 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje elementy budowy życiorysu • wymienia elementy budowy CV • porządkuje podane informacje i na ich podstawie tworzy życiorys oraz CV • w podanym CV wskazuje informacje zbędne oraz brakujące • układa CV na podstawie życiorysu • tworzy własne CV 		1	I.1.1 III.1.1
21.	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik 	<ul style="list-style-type: none"> • Jacek 	<ul style="list-style-type: none"> • liryka bezpośrednia 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat 	1	II.1.1

Czy życie to karnawał?	<i>Opisać świat</i> , rozdział 2. <i>Karnawał</i> , s. 66–68	Kaczmarek, <i>Wojna postu z karnawalem</i> • Pieter Bruegel, <i>Walka karnawału z postem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • liryka sytuacyjna • podmiot liryczny • puenta 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czas i miejsce wydarzeń • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w wierszu • określa rodzaje liryki, obecne w wierszu • wypowiada się na temat sposobu opisanego ludzi w wierszu • interpretuje puentę wiersza • analizuje sposób przedstawienia ludzkiej kondycji w wierszu • na obrazie Pietera Bruegela wskazuje elementy opisane w wierszu 	współczesnej roli karnawału w życiu społeczności		<ul style="list-style-type: none"> II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1
22. Po co się bawić?	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 2. <i>Karnawał</i> , s. 69–71	• Marta Fox, <i>Kaska podrywaczka</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • opis przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia, z jakiego powodu bohaterka poszła na dyskotekę • określa przyczyny kłótni z matką • omawia sposoby rozładowania napięcia, przedstawione we fragmencie • wypowiada się na temat narracji fragmentu • wyjaśnia, co znaczy <i>czuć się samotnym w rozbawionym tłumie</i> • opisuje wpływ zabawy na stan emocjonalny bohaterki • wypowiada się na temat relacji łączącej matkę z córką 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sposobów maskowania i rozładowywania negatywnych emocji • omawia sposób przedstawienia samotności w tłumie w wybranych tekstach kultury 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.3.1
23. Nosić maskę	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 2. <i>Karnawał</i> , s. 71–73	• Scott Westerfeld, <i>Brzydki</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • świat przedstawiony • fantazy • narracja 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • omawia świat przedstawiony • wskazuje rodzaj narracji i uzasadnia • opisuje różnice pomiędzy ślicznymi a brzydkimi • nazywa emocje towarzyszące bohaterce • wyjaśnia, jaką rolę pełniły brzydkie maski w świecie ślicznych • wypowiada się na temat dosłownej i przenośnej funkcji maski 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje analogie pomiędzy rzeczywistością powieści a światem współczesnym • podejmuje dyskusję na temat funkcji estetyki w świecie 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.2.8 II.2.10 II.3.1
24. Czym jest perswazja	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 2. <i>Karnawał</i> ,		<ul style="list-style-type: none"> • perswazja • apel • sugestia • uzasadnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy perswazji w tekście • omawia sposoby przekonywania, zawarte w podanym tekście 		1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.6 I.1.7 III.1.5

	s. 74–75		<ul style="list-style-type: none"> • negocjacje 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy apel w istotnej dla siebie sprawie • formułuje ustną wypowiedź perswazyjną • stosuje perswazję podczas negocjacji 			
25. Upodobnienia i uproszczenia fonetyczne	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat, rozdział 2. Karnawał, s. 76–78</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • upodobnienia fonetyczne • ubezdźwięcznienia • udźwięcznienia • upodobnienia wsteczne i postępowe • upodobnienia wewnątrzwyrazowe • upodobnienia międzywyrazowe • utrata dźwięczności w wygłosie • uproszczenie grupy spółgłoskowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia spółgłoski powodujące upodobnienia • wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach • odszukuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście • wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe 		1	I.1.1 III.2.3
26. Pisownia wyrazów z samogłoskami nosowymi oraz literą <i>i</i>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat, rozdział 2. Karnawał, s. 79–82</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • samogłoski nosowe 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje zasady pisowni <i>q</i> w zakończeniach wyrazów • przedstawia reguły pisowni <i>ę</i> w zakończeniach wyrazów • stosuje zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i> w podanych wyrazach • tworzy własny tekst, wykorzystując w nim wyrazy z <i>om, on, q, em, en, ę</i> • referuje zasady pisowni <i>i, ji</i> oraz <i>ii</i> • stosuje reguły pisowni <i>i, ji</i> oraz <i>ii</i> w podanych wyrazach • tworzy własny tekst, wykorzystując w nim wyrazy z <i>i, ji</i> oraz <i>ii</i> 		1	I.1.1 III.2.2
27. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat, rozdział 2. Karnawał, s. 83–84</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • mapy myśli 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja wspólnoty poprzez zabawę • ukazywanie świata na opak • parodia • maska • perswazja • apel • sugestia 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości 		1	I.1.1 I.1.2

			<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnienie • upodobnienia i uproszczenia fonetyczne • ubezdźwięznienia • udźwięznienia • pisownia zakończeń 				
28. Mądre życie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 85–88 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Renesansowa sztuka życia</i> • Pietro Perugino, <i>Wręczenie kluczy św. Piotrowi</i> • oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • mądrość • wiedza • renesans • humanizm • stoicyzm • epikureizm • reformacja • filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść tekstu • wyjaśnia, jak postrzegano mądrość w renesansie, a jak w epoce poprzedniej • omawia różnice pomiędzy epikureizmem a stoicyzmem • tłumaczy, na czym polegał przełomowy charakter reformacji • na podstawie tekstu omawia rolę człowieka w renesansie 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat roli kształcenia • wskazuje renesansowe cechy obrazu Pietro Perugino 	1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.2 I.1.3 II.2.11 II.4.1 III.1.1
29. i 30. Oblicza cierpienia	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 89–92 	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Kochanowski, <i>Tren V, Tren VII, Tren VIII</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Kochanowski • Urszulka • tren • podmiot liryczny • liryka pośrednia • liryka bezpośrednia • apostrofa • porównanie homeryckie • zdrobnienie • peryfraza 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść podanych utworów • wyjaśnia okoliczności powstania cyklu • określa rodzaj liryki w utworach • omawia sposób przedstawienia bohaterki wierszy • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • wypowiada się na temat nastroju, panującego w utworach • analizuje kreację podmiotu lirycznego w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia renesansowy charakter utworów • prezentuje sposoby przedstawiania żałoby w wybranych tekstach kultury 	2	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.2
31. Wartość mądrości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 92–93 	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Kochanowski, <i>Tren IX</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tren • podmiot liryczny • apostrofa • mądrość • stoicyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść trenu • wymienia cechy mądrości, przypisywane jej przez podmiot liryczny • interpretuje zakończenie trenu • analizuje kreację podmiotu mówiącego w utworze • odnosi treść utworu do biografii Jana Kochanowskiego • wskazuje cechy renesansowe utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swoje zdanie na temat cech mądrości, wskazanych przez podmiot liryczny • wskazuje cechy filozofii stoickiej w wierszu 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.6 II.2.11 II.3.1 II.3.2
32. Portret	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • Hans Holbein (młodszy), 	<ul style="list-style-type: none"> • portret • kompozycja 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • omawia kompozycję obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane dzieło malarskie o wyszukanej symbolice 	1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.2

renesansowy	rozdział 3. <i>Mądrość</i> , s. 94–95	<i>Ambasadorowie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • symbolika • charakterystyka porównawcza 	uwzględniając podział na plany <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przedmioty o znaczeniu symbolicznym • przedstawia interpretację symboliki obrazu • interpretuje sposób przedstawienia bohaterów obrazu • omawia przesłanie obrazu 			II.2.11 III.1.1
33. Powtórka z epoki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 3. <i>Mądrość</i> , s. 96–101		<ul style="list-style-type: none"> • idee i hasła renesansu • wzorce osobowe • wydarzenia kształtujące epokę • światopogląd epoki • cechy charakterystyczne dla sztuki renesansu • Jan Kochanowski, <i>Treny i Fraszki</i> • William Szekspir, <i>Romeo i Julia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności 		1	I.1.1 III.1.1
34. Podanie	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 3. <i>Mądrość</i> , s. 102–103		<ul style="list-style-type: none"> • podanie • prośba • uzasadnienie • nagłówek • tekst główny • zwrot grzecznościowy • załącznik 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje budowę podania • formułuje prośbę • gromadzi argumenty, przydatne w uzasadnieniu podania • uzupełnia brakujące elementy w podanym tekście • na podstawie podanych informacji redaguje podanie • tworzy własne podanie 		1	I.1.1 III.1.1 III.1.2 III.1.4 III.1.6
35. Czym jest mądrość?	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 3. <i>Mądrość</i> , s. 104–106	• Jostein Gaarder, <i>Świat Zofii</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • filozofia • filozof 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentu • wyjaśnia znaczenie imienia bohaterki • omawia funkcję pytań, z którymi mierzy się bohaterka • charakteryzuje metodę nauki zastosowaną przez filozofa • podejmuje dyskusję na temat pytań, sformułowanych przez filozofa 	• formułuje pytania filozoficzne	1	I.1.1 I.1.2 I.1.3 III.1.5
36. Mądrość i cierpienie	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 3.	• Zbigniew Herbert, <i>Pan Cogito rozmyśla</i>	<ul style="list-style-type: none"> • liryka • podmiot liryczny • poezja współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, wskazuje kontekst 	• wyjaśnia, jaką funkcję dla przesłania wiersza pełni sformułowanie: <i>glupie sztuczki</i>	1	II.1.1 II.1.2 II.2.2

	<i>Mądrość</i> , s. 106–108	<i>o cierpieniu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wiersz wolny • frazeologizm 	<p>kulturowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontekst kulturowy, odnoszący się do słów: <i>kielich goryczy</i> • wymienia i omawia sposoby, które miały uchronić podmiot liryczny przed cierpieniem • wskazuje tradycję filozoficzną, do której nawiązuje wiersz • omawia rady sformułowane przez podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu snucia refleksji nad cierpieniem 		<p>II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1 II.4.2</p>
37. Droga do mądrości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 109–112 	<ul style="list-style-type: none"> • Ursula K. Le Guin, <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • świat przedstawiony • fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • omawia świat przedstawiony • określa narrację fragmentów • dzieli tekst na części tematyczne i nadaje im tytuły • charakteryzuje głównego bohatera • interpretuje znaczenie wywołania cienia • określa znaczenie powrotu Geda do mistrza Ogiona • wypowiada się na temat wpływu doświadczenia na postawę głównego bohatera • podejmuje dyskusję na temat metaforycznego znaczenia fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrany tekst kultury mówiący o relacji uczeń-mistrz 	1	<p>II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.2.8 II.3.1</p>
38. Cechy tekstów reklamowych	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 113–115 	<ul style="list-style-type: none"> • Agata Christie, <i>Nemesis</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • tekst reklamowy • warstwa perswazyjna • warstwa informacyjna • warstwa estetyczna • slogan 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy komunikatu reklamowego • wymienia środki przekazu wykorzystywane przez reklamę • wyjaśnia znaczenia słów związanych z reklamą • tłumaczy, na czym polega gra słów w podanych przykładach reklam • wskazuje kręgi odbiorców podanych haseł reklamowych • określa warstwy podanej reklamy • tworzy projekt reklamy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane reklamy pod kątem efektywnego oddziaływania na odbiorcę 	1	<p>I.1.1 I.1.2 I.1.4 I.1.6 III.1.8 III.2.3</p>
39. Do czego służy akcent	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 3. <i>Mądrość</i>, s. 116–118 		<ul style="list-style-type: none"> • akcent • akcent wyrazowy • akcent zdaniowy • akcent logiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje zasady stosowania akcentu wyrazowego • poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy • stosuje w wypowiedzi wyrazy, gdzie 		1	<p>I.1.1 I.1.2 III.2.3</p>

				akcent przypada na 3. i 4. sylabę od końca <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje liczebniki • wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca • wypowiada zdania akcentując je zależnie od intencji wypowiedzi 			
40. Podsumowanie wiadomości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 3. <i>Mądrość</i> , s. 119–120	• mapy myśli	• pochwała życia doczesnego • stoicyzm i epikureizm • reformacja • odkrycia naukowe • <i>carpe diem</i> • tren • peryfrazja • teksty reklamowe • akcent wyrazowy • akcent zdaniowy	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości		1	I.1.1 I.1.2
41. Niespokojne czasy	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Niespokojne czasy</i> , s. 121–124	• <i>Barokowe rozterki</i> • oś czasu	• barok • kontrreformacja • dualizm • przemijanie	• relacjonuje najważniejsze informacje z tekstu • wskazuje powody odejścia od światopoglądu renesansowego • omawia wpływ średniowiecza na światopogląd barokowy • prezentuje barokową wizję człowieka • podejmuje dyskusję na temat lęków współczesnego człowieka	• analizuje wybrany obraz barokowy, prezentujący światopogląd epoki	1	I.1.1 I.1.2 I.2.1 II.2.11
42. Wojna i zło	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 125–127	• Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki</i> (fragmenty)	• pamiętnik • sarmatyzm • narrator	• relacjonuje treść fragmentów • charakteryzuje narratora • omawia mentalność szlachecką ukazaną w utworze • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia wojny • tworzy plan wydarzeń, opisanych przez Chryzostoma Paska	• tworzy prezentację na temat kultury sarmackiej	1	II.1.1 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.2.7 II.3.2
43. Dobre życie	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 128–129	• Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>Sonet I (O krótkości i niepewności na</i>	• liryka • liryka bezpośrednia • podmiot liryczny • sonet • inwersja	• relacjonuje treść wiersza • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje inwersję i przerzutnię oraz określa ich funkcję	• odnajduje konteksty i nawiązania	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4

		<i>świecie żywota człowieka)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przerzutnia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia światopogląd zaprezentowany w wierszu • interpretuje przesłanie wiersza • wymienia cechy barokowe utworu 			II.2.6 II.3.1 II.3.2
44., 45., 46., 47. Molier, <i>Skąpiec</i> (lektura)	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 130–131 	<ul style="list-style-type: none"> • Molier, <i>Skąpiec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Molier • dramat • komedia charakterów • komedia intrygi • komizm języka • komizm postaci • komizm sytuacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza treść dramatu • omawia kompozycję utworu • charakteryzuje bohaterów dramatu • wskazuje cechy Harpagona, świadczące o jego skąpstwie • uzasadnia sąd, że <i>Skąpiec</i> jest komedią charakterów • omawia problem społeczny, zaprezentowany w dramacie • tworzy charakterystykę głównego bohatera • podejmuje dyskusję na temat różnicy pomiędzy oszczędnością a skąpstwem • wymienia elementy komizmu sytuacyjnego i językowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybraną realizację sceniczną utworu 	4	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.5 II.2.6 II.2.7 II.2.9 III.1.1 III.1.2
48. Bliżej rzeczywistości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 132–133 	<ul style="list-style-type: none"> • Caravaggio, <i>Powołanie św. Mateusza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • światłocien • kompozycja • stroje • gesty 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • wyjaśnia, na czym polegał reformatorski charakter twórczości Caravaggia • prezentuje kontekst biblijny dzieła • omawia kompozycję dzieła • opisuje postacie zaprezentowane na obrazie • interpretuje znaczenie światła na obrazie • formułuje przesłanie dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje inny wybrany obraz Caravaggia 	1	II.1.1 II.2.11 II.3.1 II.3.2
49. Powtórka z epoki	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 134–135 		<ul style="list-style-type: none"> • idee i hasła barokowe • światopogląd epoki • sarmatyzm • charakterystyczne cechy sztuki barokowej • Molier, <i>Skąpiec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności 		1	I.1.1 III.1.1
50. List motywacyjny	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, 		<ul style="list-style-type: none"> • list motywacyjny • zwrot grzecznościowy • tekst główny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy budowy listu motywacyjnego • analizuje oferty pracy pod kątem wymaganych umiejętności 		1	I.1.1 III.1.1

	s. 136–139			<ul style="list-style-type: none"> • tworzy list motywacyjny w oparciu o podane ogłoszenie 			
51. Między dobrem a złem	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 140–141 	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Twardowski, <i>Podziękowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • liryka • podmiot liryczny • epitet • puenta 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i wskazuje adresata wiersza • omawia sposób, w jaki został opisany świat przyrody • interpretuje fragment mówiący o naturze człowieka • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • interpretuje przesłanie wiersza • podejmuje dyskusję na temat wagi różnorodności świata 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane teksty kultury podejmujące problem odmienności 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.4.1 III.1.1
52. Banalność zła	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 142–144 	<ul style="list-style-type: none"> • Ewa Barańska, <i>Zapomnieć Różę</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • świat przedstawiony • dyskryminacja 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje fragmenty powieści • określa rodzaj narracji • omawia świat przedstawiony • wypowiada się na temat narratorki fragmentów • wymienia zasady, którymi kierowali się ważniacy rządzący klasą • omawia relacje panujące w klasie • wskazuje przyczyny zachowania narratorki po przeczytaniu powieści • podejmuje dyskusję na temat mechanizmu dyskryminacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane teksty kultury, podejmujące temat dyskryminacji • przygotowuje prezentację multimedialną, dotyczącą przyczyn i mechanizmów dyskryminacji 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.2.10 II.3.1 II.3.2
53. Ukarać zło	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 145–147 	<ul style="list-style-type: none"> • Agatha Christie, <i>I nie było już nikogo</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • narrator • powieść detektywistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje fragmenty powieści • określa rodzaj narracji • opisuje mordercę i jego motyw • omawia pogląd na sprawiedliwość, który reprezentował morderca • wskazuje cechy powieści detektywistycznej we fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat granic subiektywnego postrzegania sprawiedliwości 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.2.10 II.3.1 II.3.2
54. Jak czynić dobro?	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 4. <i>Dobro i zło</i>, s. 148–150 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reżyser Wojciech Szumowski: O tym, co dzieje się w Syrii, mam ochotę krzyknąć</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad • wojna domowa w Syrii 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wywiadu • wskazuje przyczyny podjęcia decyzji o nakręceniu filmu • wyjaśnia tytuł wywiadu • prezentuje stanowisko reżysera, dotyczącego obowiązków Zachodu wobec Syrii • wskazuje fragmenty nacechowane 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat winy tych, którzy nie reagują na zło 	1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.6 I.1.10

				emocjonalnie • wyjaśnia przyczyny zachowania polityków			
55. Czym są manipulacja i agresja w języku	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 151–154		• manipulacja językowa • naginanie faktów • fałszywe wnioski • niezweryfikowane źródła • eufemizm • perswazja • agresja językowa	• wymienia sposoby manipulacji • wskazuje różnice między manipulacją a perswazją • rozpoznaje sytuacje, w których została użyta manipulacja • zastępuje eufemizmy konkretnymi określeniami • omawia chwyt manipulacyjny • podaje różnice pomiędzy wyrażeniem negatywnej opinii a agresją językową	• podejmuje dyskusję na temat granic manipulacji językowej • wskazuje przyczyny brutalizacji języka	1	I.1.1 I.1.6 I.1.8
56. Tworzenie i budowa wyrazów	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 155–157		• wyraz podstawowy • wyraz pochodny • temat słowotwórczy • formant • przedrostek • przyrostek • wrostek • formant zerowy	• w podanych parach wyrazów wskazuje wyraz podstawowy i pochodny • wskazuje formant w wyrazie pochodnym • wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych • tworzy przymiotniki od rzeczowników • dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów		1	I.1.1 I.3.7 I.3.9
57. O wyrazach pochodnych	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 158–160		• kategoria słowotwórcza • nazwy wykonawców czynności • nazwy czynności • nazwy urządzeń i narzędzi • nazwy żeńskie • nazwy miejsc • nazwy cech • nazwy nosicieli cech • nazwy zdrobniałe • nazwy zgrubiałe • czasowniki	• wymienia kategorie słowotwórcze • przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • rozpoznaje wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych • podaje przykłady wyrazów należących do konkretnych kategorii słowotwórczych • tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków		1	I.3.9

			dokonane • stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków				
58. Podsumowanie wiadomości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 4. <i>Dobro i zło</i> , s. 161–162	• mapa myśli	• wojny i konflikty • pytania o naturę dobra i zła • ponowne zainteresowanie filozofią chrześcijańską • dwoista natura człowieka • sarmatyzm • sonet • manipulacja językowa • agresja językowa • wyraz pochodny • formant	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości		1	I.1.1 I.1.2
59. i 60. Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności – praca klasowa						2	
61. Utopia w oświeceniu	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 163–166	• <i>Oświeceniowe wizje idealnego świata</i> • oś czasu	• oświecenie • utopia • literatura dydaktyczna • powiastka filozoficzna • krytyka stosunków społecznych • racjonalizm • empiryzm	• relacjonuje treść tekstu • wskazuje różne znaczenia terminu <i>utopia</i> • wskazuje zasady, którymi powinno się kierować idealne społeczeństwo • omawia elementy światopoglądu oświeceniowego w utopijnych wizjach • tłumaczy, w jakim celu pisarze oświecenia podejmowali temat utopii • wyjaśnia, na czym polega społeczna funkcja literatury	• omawia wybrany tekst kultury opisujący antyutopię	1	I.1.1 I.1.2 I.2.1
62. Idealne społeczeństwo	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 167–169	• Ignacy Krasicki, <i>Mikołaja Doświadczynskiego przypadki</i> (fragmenty)	• Ignacy Krasicki • epika • powieść • utopia • narracja	• relacjonuje treść fragmentów • omawia świat przedstawiony fragmentów • charakteryzuje zasady życia społecznego obowiązujące na wyspie	• podejmuje dyskusję na temat słów mistrza Xaoo: <i>kto siebie i drugich nie zna, temu ani należy, ani przystoi czynić innych dzikimi, a siebie nauczycielem</i>	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.5

				<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę języka Nipuańczyków • interpretuje tytuł • wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter utworu • wskazuje związki utworu ze światopoglądem oświecenia 			II.2.6 II.2.7 II.3.2 II.4.1
63. Idylliczne malarstwo dworskie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i>, s. 170–171 	<ul style="list-style-type: none"> • Jean Antoine Watteau, <i>Odjazd na Cyterę</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • Afrodyta • kolorystyka • idylla 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, co widzi na obrazie • omawia kompozycję obrazu • wskazuje elementy realne i baśniowe, przedstawione na obrazie • wyjaśnia mitologiczny kontekst obrazu • analizuje funkcję kolorystyki • interpretuje gesty postaci, przedstawionych na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje konteksty i nawiązania 	1	I.1.2 II.1.2 II.2.11 III.1.1 III.1.2
64. Powtórka z epoki	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i>, s. 172–175 		<ul style="list-style-type: none"> • wydarzenia oddziałujące na epokę • idee i hasła • cechy sztuki, charakterystyczne dla epoki • twórczość Ignacego Krasickiego • gatunki literackie, charakterystyczne dla epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności 		1	I.1.1 III.1.1
65. Graficzne ukształtowanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i>, s. 176–177 		<ul style="list-style-type: none"> • edycja tekstu • publikacja • font • font szeryfowy • font bezszeryfowy • kursywa • pogrubienie • podkreślenie • interlinia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady edytorskie • wskazuje w tekście źle dobrane elementy edytorskie • koryguje własny tekst, zgodnie z zasadami edytorskimi 		1	I.1.1 III.1.4
66. Utopia a szczęście	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i>, s. 178–181 	<ul style="list-style-type: none"> • Terry Pratchett, Stephen Baxter, <i>Długa utopia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • Następni • szybkomowa 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • omawia świat przedstawiony • charakteryzuje społeczność Następnych • prezentuje stosunek bohaterów do 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy opowiadanie, opisujące jeden dzień w Zagrodzie • podejmuje dyskusję na temat zacytowanego przez Stana zdania 	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6

				Następnych <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje zachowanie Stana pod koniec fragmentu • wskazuje pozytywne i negatywne aspekty sposobu życia w Zagrodzie 			II.2.8 II.3.1
67. Utopia myśli	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 182–183	• Wisława Szymborska, <i>Utopia</i>	• liryka pośrednia • utopia	• relacjonuje treść wiersza • określa rodzaj liryki • wyjaśnia określenia, potraktowane jako nazwy własne • tłumaczy, dlaczego <i>ślady stóp bez wyjątku zwrócone są w kierunku morza</i> • interpretuje metaforę kończącą utwór • omawia, jaką wymowę ma wiersz	• interpretuje wybrany wiersz Wisławy Szymborskiej	1	II.1.1 II.1.2 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1
68. Antyutopia	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 184–187	• Suzanne Collins, <i>Igrzyska śmierci</i> (fragmenty)	• antyutopia • narracja	• relacjonuje treść fragmentów • charakteryzuje świat przedstawiony • określa rodzaj narracji • omawia sytuację, w której znalazła się bohaterka • wyjaśnia, na czym polega dylemat Katniss • wskazuje cechy antyutopii w opisywanym świecie • omawia sposób sprawowania władzy w Panem	• tworzy prezentację na temat różnych form antyutopii przedstawionych w tekstach kultury	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.2.8 II.2.10 II.3.1
69. Rodzina wyrazów	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 188–189		• rodzina wyrazów • rdzeń • wyraz pokrewny • oboczność	• wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny • w rodzinie wyrazów podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności • w parze wyrazów pokrewnych wskazuje wyraz podstawowy • sporządza wykresy rodziny wyrazów		1	I.1.1 I.3.9
70. Kłopotliwe przedrostki i przyrostki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 190–192		• przedrostki z-, s- • przyrostki -dztwo, -ctwo; -dzki, -cki	• wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s- • zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki • zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki		1	I.1.1 III.2.1
71. Podsumowanie	• podręcznik <i>Opisać świat</i> ,	• mapy myśli	• krytyka stosunków społecznych	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji		1	I.1.1 I.1.2

wiadomości	rozdział 5. <i>Utopie i wizje</i> , s. 193–194		<ul style="list-style-type: none"> wizje idealnego państwa bajka satyra powiastka filozoficzna utopia antyutopia rodzina wyrazów wyraży pokrewne rdzeń przedrostki z-,s- przyrostki -dztwo, -ctwo; -dzki, -cki 	<ul style="list-style-type: none"> powtarza i utrwala wiadomości 			I.1.3
72. Epoka buntu	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 195–198 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Romantyczny bunt przeciwko światu</i> oś czasu Eugène Delacroix, <i>Wolność wiodąca lud na barykady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> romantyzm bunt indywidualizm 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść tekstu wymienia wartości istotne dla romantyków wskazuje przyczyny buntu charakteryzuje romantycznego buntownika omawia obraz Eugène’a Delacroix pod kątem romantycznego buntu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wybrany tekst kultury, prezentujący motyw buntu 	1	I.1.1 I.1.2 II.2.11
73. Śmierć buntownika	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 199–203 	<ul style="list-style-type: none"> Adam Mickiewicz, <i>Reduta Ordona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Adam Mickiewicz epika narracja 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść utworu wskazuje rodzaj literacki i uzasadnia wypowiada się na temat narratora omawia sposób przedstawienia cara charakteryzuje, w jaki sposób zostały ukazane wojska rosyjskie odnajduje w tekście metafory i wyjaśnia ich funkcję opisuje związki utworu ze światopoglądem epoki interpretuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje sylwetkę Juliana Ordona na podstawie dowolnych źródeł podejmuje dyskusję na temat sposobu przedstawienia powstańca w utworze Adama Mickiewicza 	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.2.6 II.3.1
74. Śmierć rewolucjonisty	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 204–205 	<ul style="list-style-type: none"> Francisco Goya, <i>Rozstrzelanie powstańców madryckich (3 maja 1808 roku)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> egzekucja kompozycja światło kolorystyka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, co znajduje się na obrazie omawia kompozycję dzieła wypowiada się na temat sposobu przedstawienia różnych reakcji buntowników interpretuje sposób przedstawienia plutonu egzekucyjnego omawia rolę światła na obrazie opisuje kolorystykę obrazu i omawia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia kontekst historyczny obrazu 	1	I.1.1 I.1.2 II.2.11 II.3.2

				jej funkcję • analizuje przesłanie płótna			
75., 76. Powtórka z epoki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 6. <i>Bunt</i> , s. 206–211		• wydarzenia mające wpływ na epokę • idee i hasła • cechy sztuki romantycznej • Adam Mickiewicz, <i>Dziady cz. II</i> • Aleksander Fredro, <i>Zemsta</i> • Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i>	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności		2	I.1.1 III.1.1
77. Internetowe formy wypowiedzi	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 6. <i>Bunt</i> , s. 212–214		• internet • poczta elektroniczna • czat • blog • forum dyskusyjne • portal społecznościowy • komunikator internetowy • netykieta	• wyjaśnia, na czym polegają różnice pomiędzy internetowymi a tradycyjnymi formami komunikacji • wskazuje formy łamania netykiety • omawia zasady korzystania z różnych form komunikacji internetowej • podejmuje dyskusję na temat zalet i wad komunikowania się za pomocą internetu		1	I.1.1 III.1.7
78. Nie warto się buntować	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 6. <i>Bunt</i> , s. 215–216	• Andrzej Bursa, <i>Nauka chodzenia</i>	• liryka bezpośrednia • podmiot liryczny	• relacjonuje treść wiersza • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • charakteryzuje relację pomiędzy podmiotem lirycznym a światem • wskazuje środki stylistyczne użyte w utworze i omawia ich funkcję • omawia konsekwencje buntu przedstawione w wierszu • analizuje przesłanie utworu	• podejmuje dyskusję na temat konsekwencji zachowania „postawy wyprostowanej”	1	II.1.1 II.1.2 II.2.2 II.2.4 II.2.6 II.3.1
79. Bezsensowny bunt	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 6., <i>Bunt</i> , s. 216–217	• John Green, <i>Szukając Alaski</i> (fragment)	• narracja • nastolatki	• relacjonuje treść fragmentu • charakteryzuje Alaskę • omawia ocenę narratora dotyczącą postępowania bohaterki • prezentuje sposób postrzegania nastolatków przez narratora • określa funkcję kompozycyjną	• tworzy pracę pisemną opisującą te elementy rzeczywistości, przeciwko którym się buntuje	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.3.1

				<p>pierwszego zdania fragmentu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przesłanie fragmentu 			
<p>80. Bunt młodych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6., <i>Bunt</i>, s. 218–220 	<ul style="list-style-type: none"> • Krystyna Szafraniec, <i>W oczekiwaniu na bunt młodych</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • bunt • kontestacja • subkultura 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje tezy tekstu • wyjaśnia przyczyny buntu młodych ludzi • charakteryzuje skutki buntu • podaje przejawy buntu • omawia zalety i wady postawy zbuntowanej • formułuje wnioski wynikające z fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację na temat wybranej subkultury • wyjaśnia pojęcie <i>kontrkultura</i> i podaje przykłady 	1	<p>I.1.1</p> <p>I.1.2</p> <p>I.1.3</p> <p>I.2.1</p>
<p>81. Bunt idealisty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 221–224 	<ul style="list-style-type: none"> • Jerome David Salinger, <i>Buszujący w zbożu</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • idealizm 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • określa rodzaj narracji • charakteryzuje głównego bohatera • nazywa stany emocjonalne rozmawiających postaci • omawia stosunek bohatera do rzeczywistości • wymienia powody wydalenia bohatera ze szkoły • interpretuje marzenie chłopaka, dotyczące jego przyszłości • wskazuje w bohaterze cechy idealisty 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane dzieło filmowe przedstawiające motyw buntu młodych ludzi 	1	<p>II.1.1</p> <p>II.1.2</p> <p>II.2.1</p> <p>II.2.3</p> <p>II.2.6</p> <p>II.2.10</p> <p>II.3.1</p> <p>II.4.1</p> <p>II.4.2</p>
<p>82. Wyrazy złożone</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 225–226 		<ul style="list-style-type: none"> • wyraz złożony • złożenie • zrost 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych • odróżnia zrosty od złożeń • używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście • tworzy poprawne przymiotniki złożone 		1	<p>I.1.1</p> <p>III.2.2</p>
<p>83. Skrótowce i skrót</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 227–230 		<ul style="list-style-type: none"> • skrótowce • literowce • głoskowce • grupowce • mieszane • skrót 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza rodzaje skrótowców • odnajduje skrótowce w tekście • poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu • wyjaśnia, kiedy należy odmieniać skrótowce, a kiedy nie • podaje znaczenie skrótowców • zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami • wylicza zasady stosowania skróconego zapisu 		1	<p>I.1.1</p> <p>I.2.1</p> <p>III.2.2</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenia podanych skrótów • poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażień 			
84. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 6. <i>Bunt</i>, s. 231–232 	<ul style="list-style-type: none"> • mapy myśli 	<ul style="list-style-type: none"> • indywidualizm • niezgoda na panujące zasady • swoboda twórcza • tematyka powstańcza • animizacja • złożenia • zrosty • skrótownice: <ul style="list-style-type: none"> - literowce - mieszane - głoskowce - grupowce 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości 		1	I.1.1 I.1.2 I.1.3
85. Postulaty pozytywistów	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 233–236 	<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Uzdrowić społeczeństwo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywizm • tolerancja • rozwój przemysłu • zbiorowość jako organizm • praca u podstaw • równouprawnienie • emancypantki • asymilacja Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść tekstu • wskazuje zmiany, jakie zaszły na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX wieku • wyjaśnia, skąd wynikała potrzeba pracy u podstaw • omawia sytuację społeczności żydowskiej na ziemiach polskich • przedstawia sytuację kobiet w drugiej połowie XIX wieku • prezentuje sposoby realizacji haseł pozytywistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat współczesnych problemów związanych ze społecznym wykluczeniem 	1	I.1.1 I.1.2 III.1.1 III.1.5
86. Swoi i obcy	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 237–240 	<ul style="list-style-type: none"> • Szolem Alejchem, <i>Dzieje Tewji Mleczarza</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • Żyd • antysemityzm • pogrom 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • określa rodzaj narracji i wskazuje narratora • omawia świat przedstawiony fragmentów • charakteryzuje Tewję Mleczarza • opisuje relacje pomiędzy Tewją a <i>hromadą</i> • opisuje postawę bohatera wobec siebie, gojów, losu, Boga 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia film <i>Skrzypek na dachu</i> według powieści Szolema Alejchema • podejmuje dyskusję na temat przyczyn antysemityzmu 	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.2.11 II.3.1 II.4.1 II.4.2
87. Cena odmienności	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • Henryk Sienkiewicz, 	<ul style="list-style-type: none"> • Henryk Sienkiewicz • nowela 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • charakteryzuje świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje analogie pomiędzy historią Chivatty a sytuacją Polski 	1	II.1.1 II.1.2

	rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 241–243	<i>Sachem</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • świat przedstawiony 	<p>fragmentów</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj narracji • opisuje przeszłość Chivatty • charakteryzuje białych mieszkańców osady • omawia wrażenie, jakie wywarł na widzach sachem • wskazuje punkt kulminacyjny noweli • wyjaśnia, na czym polegała „sztuczka dyrektora” • charakteryzuje głównego bohatera • interpretuje przesłanie noweli 	<p>podczas zaborów</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje moralnej oceny bohaterów 		<p>II.2.1 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.2.7 II.3.1 II.3.2 II.4.1 II.4.2</p>
88. Pozytywistyczny realizm	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 244–245	• Aleksander Gieryski, <i>Pomarańczarka [Żydówka z pomarańczami]</i>	<ul style="list-style-type: none"> • realizm • kompozycja • kolorystyka • światło 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje co znajduje się na obrazie • wskazuje cechy realizmu na obrazie • omawia kompozycję obrazu • określa funkcję kolorystyki obrazu • wypowiada się na temat funkcji tła • wskazuje związek pomiędzy tematyką obrazu a światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Gieryskiego z innymi dziełami realistycznymi z drugiej połowy XIX wieku 	1	<p>I.1.1 II.2.11 II.3.1</p>
89. Powtórka z epoki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Bunt</i> , s. 246–249		<ul style="list-style-type: none"> • wydarzenia ważne dla epoki • idee i hasła • motywy literackie • kierunki w sztuce • Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i> • Eliza Orzeszkowa, <i>A...B...C...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności 		1	<p>I.1.1 III.1.1</p>
90. Tolerancja na co dzień	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 250–251	• Tadeusz Różewicz, <i>List do ludożerców</i> • Bronisław Wojciech Linke, <i>Czerwony autobus</i>	<ul style="list-style-type: none"> • liryka zwrotu do adresata • list • ludożercy 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje rodzaj narracji • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wyjaśnia znaczenie tytułu wiersza • omawia cechy tytułowych <i>ludożerców</i> • przedstawia interpretację metaforycznego znaczenia słowa <i>ludożerca</i> • interpretuje znaczenie zmiany formy gramatycznej w zakończeniu wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat obecności <i>ludożercy</i> w każdym człowieku 	1	<p>II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie sposobu, w jaki podmiot liryczny zwraca się do adresatów • określa funkcję przywołanych w wierszu codziennych sytuacji • interpretuje zakończenie wiersza • podejmuje dyskusję na temat aktualności wiersza 			
91. Czasy nietolerancji	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 252–254	• Markus Zusak, <i>Złodziejka księżek</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • świat przedstawiony • faszyzm • rasizm 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • określa rodzaj narracji • omawia znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy fragmentu • określa funkcję postaci Jessego Owensa we fragmencie • charakteryzuje Rudy'ego • wyjaśnia przyczynę reakcji ojca na zachowanie Rudy'ego • interpretuje funkcję dziecięcej naiwności Rudy'ego dla wymowy fragmentu • omawia dialog pomiędzy ojcem a synem 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje sylwetkę Jessego Owensa • na podstawie dowolnych źródeł opracowuje kontekst historyczny fragmentu 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.3.1 II.3.2 II.4.1
92. Lepsi i gorsi	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 255–256	• Kathryn Stockett, <i>Służące</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narracja • segregacja rasowa • rasizm 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • określa rodzaj narracji • wypowiada się na temat narratorki • określa czas i miejsce akcji oraz wskazuje ich funkcję • omawia relacje pomiędzy bohaterami fragmentu • charakteryzuje bohaterów fragmentu • wymienia przejawy segregacji rasowej, przedstawione we fragmencie • nazywa emocje towarzyszące Aibeleen 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację multimedialną na temat walki z segregacją rasową w Stanach Zjednoczonych 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.3.1 II.4.1
93. Akceptować innych	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 7. <i>Tolerancja</i> , s. 257–259	• Maciej Pieprzycyca, <i>Chce się żyć</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • narrator • niepełnosprawność 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • nazywa rodzaj narracji • wypowiada się na temat narratora • określa czas i miejsce akcji • omawia funkcję zamian, jakie zaszły ostatnio w życiu bohatera • charakteryzuje narratora – bohatera • interpretuje wymowę przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy recenzję filmu <i>Chce się żyć</i> w reżyserii Macieja Pieprzycy 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.2.11 II.3.1

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wzruszenia po występie Fochatej Ady • interpretuje wymowę fragmentu 			II.4.1 II.4.2 III.1.1
94. Neologizmy i archaizmy	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 260–262 		<ul style="list-style-type: none"> • neologizmy: <ul style="list-style-type: none"> - słowotwórcze - znaczeniowe - zapożyczenia - frazeologiczne - artystyczne • archaizmy <ul style="list-style-type: none"> - całkowite - częściowe • archaizacja 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje neologizmów i archaizmów • wskazuje neologizmy w tekście i ocenia, czy zostały właściwie użyte • dzieli podane neologizmy na kategorie • dopasowuje neologizmy do podanych znaczeń • odnajduje neologizmy w tekście literackim i określa ich funkcję • odszukuje archaizmy w tekście literackim i podaje ich współczesne znaczenie • wskazuje archaizmy w przysłowiach i określa ich znaczenie • omawia funkcję archaizacji w podanym tekście 		1	I.1.1 I.3.3
95. Synonimy i antonimy	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 263–264 		<ul style="list-style-type: none"> • synonim • antonim 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy wyrazy w pary synonimów • wskazuje synonimy do podanych wyrazów • zastępuje błędnie użyte wyrazy właściwymi synonimami • w podanym tekście zastępuje powtórzenia synonimami • do podanych wyrazów podaje antonimy 		1	I.1.1 III.2.3
96. Wyrazy wieloznaczne i homonimy	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 265–266 		<ul style="list-style-type: none"> • wyraz wieloznaczny • homonim 	<ul style="list-style-type: none"> • dopisuje homonimy do podanych znaczeń • dopisuje znaczenia do podanych homonimów • wyjaśnia komizm językowy oparty na zjawisku homonimii • formułuje zdania uwzględniające różne znaczenia podanego homonimu 		1	I.1.1 I.3.2 III.2.3
92. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 7. <i>Tolerancja</i>, s. 267–268 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa myśli 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój przemysłu • walka z analfabetyzmem • równouprawnienie kobiet 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości 		1	I.1.1 I.1.2 I.1.3

			<ul style="list-style-type: none"> • asymilacja Żydów • synonimy • antonimy • homonimy • neologizmy • archaizmy • wyrazy wieloznaczne 				
98. Epoka artystów	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 8. <i>Artysta</i>, s. 269–271 	<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Młodopolska cyganeria artystyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Młoda Polska • artysta • bezkompromisowość • samotność • niezrozumienie • kontemplacja piękna • bohema • cyganeria • filister 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść tekstu • charakteryzuje młodopolskiego artystę • omawia rolę sztuki w życiu młodopolskich artystów • wypowiada się na temat relacji pomiędzy artystami a filistrami • prezentuje Kraków jako centrum młodopolskiego życia artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie dostępnych źródeł tworzy mapę modernistycznego Krakowa 	1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.2 I.2.1
99. Życie artysty	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 8. <i>Artysta</i>, s. 272–273 	<ul style="list-style-type: none"> • Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Evviva l'arte</i> • Fernand Khnopff, <i>Sztuka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • liryka bezpośrednia • podmiot liryczny • autocharakterystyka • <i>sztuka dla sztuki</i> • refren 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • określa rodzaj liryki • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • opisuje, jak została przedstawiona pozycja społeczna i sytuacja artysty • określa, w jaki sposób zostali w wierszu przedstawieni filistrzy • omawia funkcję refrenu • interpretuje metafory użyte w wierszu • odnosi wymowę wiersza do światopoglądu młodopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wymowę obrazu Fernanda Khnopffa 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.2.11 II.3.1 II.3.2
100. Los artysty	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 8. <i>Artysta</i>, s. 274–275 	<ul style="list-style-type: none"> • Charles Baudelaire, <i>Albatros</i> • Carlos Schwabe, <i>Splin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • liryka pośrednia • liryka sytuacyjna • układ rymów • apostrofa • przerzutnia • metafora • epitet • porównanie • uosobienie 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • określa rodzaj liryki • wskazuje kontrast pomiędzy albatrosem w locie a schwytanym przez załogę • objaśnia symbolikę użytą w wierszu • analizuje funkcję użytych środków stylistycznych • omawia układ rymów w wierszu • interpretuje wymowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wizerunku artysty w społeczności • interpretuje obraz Carlosa Schwabe 	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.4 II.2.6 II.2.11

101. Autoportret artysty	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 276–277	• Vincent van Gogh, <i>Autoportret</i> z <i>zabandażowanym</i> <i>uchem i fajką</i>	• autoportret • samookaleczenie • rekwizyty • kolorystyka • kompozycja	• opisuje obraz • omawia kompozycję autoportretu • interpretuje symbolikę barw wykorzystanych przez artystę • omawia funkcję rekwizytów obecnych na obrazie • interpretuje wymowę obrazu	• omawia inny wybrany obraz Vincenta van Gogha	1	I.1.1 II.2.11 III.1.1 III.1.2
102. Powtórka z epoki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 278–279		• idee i hasła • cechy literatury młodopolskiej • cechy sztuki młodopolskiej	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości • weryfikuje nabyte umiejętności		1	I.1.1 III.1.1
103. Sens tworzenia	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 280–281	• Konstanty Ildefons Galczyński, <i>Pieśń III</i>	• liryka zwrotu do adresata • podmiot liryczny • pytanie retoryczne	• relacjonuje treść wiersza • określa funkcję pytań retorycznych zastosowanych w wierszu • wypowiada się na temat relacji pomiędzy podmiotem lirycznym a adresatem lirycznym wiersza • interpretuje metaforę, zastosowaną w ostatniej strofie • podejmuje dyskusję na temat funkcji sztuki	• wskazuje inne teksty kultury, których celem jest „ocalić od zapomnienia”	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1 III.1.5
104. Życ sztuka	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 281–284	• Irving Stone, <i>Pasja życia</i> (fragmenty) • Vincent van Gogh, <i>Pole</i> <i>pszenicy</i> <i>z krukami</i>	• narracja • Vincent van Gogh	• relacjonuje treść fragmentów • określa rodzaj narracji • opisuje miejsce akcji • prezentuje typowy dzień z życia artysty • charakteryzuje Vincenta van Gogha na podstawie fragmentów • prezentuje reakcje mieszkańców Arles na artystę • omawia stosunek van Gogha do tworzenia	• przygotowuje prezentację na temat życia i twórczości Vincenta van Gogha • w kontekście fragmentu analizuje obraz <i>Pole pszenicy z krukami</i>	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6
105. Granice sztuki	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 285- 287	• Eric-Emmanuel Schmitt, <i>Kiedy</i> <i>bylem dziełem</i> <i>sztuki</i> (fragmenty)	• narracja • prowokacja artystyczna	• relacjonuje treść fragmentu • określa rodzaj narracji • wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje bohaterów fragmentu • omawia relacje między postaciami • prezentuje pogląd Hannibala na temat sztuki • z wypowiedzi Hannibala wyciąga	• na podstawie wybranych źródeł prezentuje przykłady artystycznych prowokacji	1	I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.3.1

				wnioski na temat sposobu, w jaki Zeus postrzega sztukę • podejmuje dyskusję na temat nieprzekraczalnych granic sztuki			III.1.5
106. Być artystą	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 288–290	• Jordi Sierra i Fabra, <i>Krzyk</i> (fragmenty)	• narracja • artysta • pasja	• relacjonuje treść fragmentów • charakteryzuje pisarza • wyjaśnia, jaką rolę w życiu pisarza odegrała pasja czytania • wymienia zalety zawodu pisarza • wyjaśnia, na czym polega kontrast pomiędzy twórczością a osobowością pisarza • wymienia rady, które Jordi dał młodym pisarzom	• prezentuje wybrany tekst kultury, opisujący życie artysty	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6
107. Eufemizmy i wulgaryzmy	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 291–292		• eufemizm • wulgaryzm • Ustawa o języku polskim	• wyjaśnia znaczenie podanych eufemizmów • tworzy eufemizmy zastępujące podane słowa • używa eufemizmów w tekście • wymienia normy, które naruszają używanie wulgaryzmów		1	I.1.1 I.3.3 III.2.2
108. Różne odmiany polszczyzny	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 293–295		• polszczyzna ogólna • odmiana oficjalna • odmiana nieoficjalna • norma wzorcowa • norma użytkowa	• wyjaśnia, w jakich sytuacjach posługujemy się oficjalną, a w jakich – nieoficjalną odmianą języka • wskazuje wypowiedzi należące do oficjalnej odmiany języka • tworzy teksty w dwóch odmianach języka • w podanym tekście należącym do odmiany oficjalnej wskazuje wyrazy pochodzące z języka potocznego • wymienia cechy normy wzorcowej i normy użytkowej • przekształca wypowiedzi z normy użytkowej na wzorcową		1	I.1.1 III.2.1 III.2.2
109. Dialekty i gwary	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 296–298		• dialekt - małopolski - mazowiecki - wielkopolski - śląski • gwara	• wymienia występujące w Polsce dialekty • wskazuje różnice pomiędzy gwarą a dialektem • w podanym tekście wskazuje wyrazy gwarowe • wskazuje cechy, którymi podana		1	I.1.1 I.3.3

				gwara różni się od języka ogólnonarodowego • zapisuje tekst gwarowy w ogólnej odmianie polszczyzny			
110. Podsumowanie wiadomości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 8. <i>Artysta</i> , s. 299–300	• mapy myśli	• cyganeria • wyjątkowy status artysty • negatywne odnoszenie się do filistrów • kawiarnie artystyczne • sztuka dla sztuki • układy rymów • eufemizmy • wulgaryzmy • odmiana oficjalna • odmiana nieoficjalna • dialekty	• selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości		1	I.1.1 I.1.2 I.1.3
111. Wiele możliwości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 301–304	• oś czasu • <i>Współczesne poszukiwania szczęścia</i>	• szczęście • psychologia • socjologia • tradycja	• relacjonuje treść tekstu • wymienia elementy, które wpłynęły na poprawę jakości ludzkiego życia • wyjaśnia, dlaczego współczesnemu człowiekowi tak trudno osiągnąć szczęście • omawia rolę tradycji w życiu człowieka	• podejmuje dyskusję na temat wpływu współczesnych mediów na życie człowieka	1	I.1.1 I.1.2 III.1.5
112. Przeżyć powstanie	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 305–309	• Miron Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	• powstanie warszawskie • cywil • pamiętnik • narracja	• relacjonuje treść fragmentów • określa rodzaj narracji • wypowiada się na temat narratora • wymienia sytuacje, w których bierze udział narrator • opisuje miejsca akcji przedstawione przez narratora • analizuje sposób opisu bombardowania • wskazuje środki stylistyczne służące do budowania napięcia • porównuje sposób prowadzenia narracji w różnych częściach fragmentu	• prezentuje historię powstania warszawskiego • porównuje sposób przedstawienia powstania w <i>Pamiętniku...</i> i innym tekście kultury	1	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.6 II.2.7 II.2.11 II.3.1 II.3.2

				<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat powstania warszawskiego z punktu widzenia cywila 			
113., 114., 115., 116., 117. <i>Kamienie na szaniec</i> (lektura)	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 9. <i>Sztuka życia</i>, s. 310–311 	<ul style="list-style-type: none"> Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> II wojna światowa okupacja hitlerowska harcerze Szare Szeregi Mały Sabotaż dywersja patriotyzm 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść powieści omawia świat przedstawiony powieści określa rodzaj narracji prezentuje kontekst historyczny omawia sposób przedstawienia okupowanej Warszawy charakteryzuje bohaterów utworu wypowiada się na temat systemu wartości bohaterów wskazuje cechy świadczące o wyjątkowości pokolenia reprezentowanego przez bohaterów powieści interpretuje tytuł utworu podejmuje dyskusję na temat znaczenia słowa <i>patriotyzm</i> – współcześnie oraz w czasie okupacji tworzy charakterystykę porównawczą bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> pisze recenzję ekranizacji <i>Kamieni na szaniec</i> w reżyserii Roberta Glińskiego 	5	II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.5 II.2.6 II.2.11 II.3.1 II.3.2 II.4.1 II.4.2 III.1.1 III.1.5
118. Sztuka komentuje rzeczywistość	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 9. <i>Sztuka życia</i>, s. 312–313 	<ul style="list-style-type: none"> Banksy, <i>Miotacz kwiatów (miłość jest w powietrzu)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> graffiti street art konflikt izraelsko-palestyński kolorystyka ironia 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje graffiti Banksy’ego wskazuje cechy przedstawionej postaci, świadczące o jej przynależności do uczestników walk ulicznych omawia znaczenie miejsca umieszczenia graffiti interpretuje fakt, że przedstawiona postać rzuca kwiatami analizuje znaczenie kolorystyki wypowiada się na temat wymowy grafiki wyjaśnia, na czym polega ironia zawarta w rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat zjawiska street artu prezentuje i omawia inną pracę Banksy’ego 	1	I.1.1 II.2.11 II.3.1
119., 120. Powtórka z epoki	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 9. <i>Sztuka życia</i>, s. 314–319 		<ul style="list-style-type: none"> wydarzenia istotne dla epoki idee i hasła tematy literatury współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji powtarza i utrwala wiadomości weryfikuje nabyte umiejętności 		2	I.1.1 III.1.1

			<ul style="list-style-type: none"> • tematy i cechy sztuki współczesnej • Skamandryci • Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> • Miron Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> • Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały księżę</i> • Ryszard Kapuściński • Czesław Miłosz • Jan Twardowski • Zbigniew Herbert • Wisława Szymborska 				
121. Iść własną drogą	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 320–323	• Paulo Coelho, <i>Alchemik</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • marzenie • los • Własna Legenda • przypowieść 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów • charakteryzuje głównego bohatera • wyjaśnia, dlaczego Król Salem przybył do młodzieńca • wskazuje cechy przypowieści we fragmentach • omawia uniwersalną prawdę o człowieku, przedstawioną we fragmencie • wymienia cechy człowieka kierującego się Własną Legendą 	• podejmuje dyskusję dotyczącą pytania, co kieruje ludzkim życiem: niezależny wybór, przypadek, czy los?	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.3 II.2.6 II.2.7 II.3.1 II.4.1 III.1.5
122. Współczesne wartości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 324–325	• Zbigniew Herbert, <i>Pan Cogito o cnocie</i> • Henri Martin, <i>Człowiek między występkiem i cnotą</i>	<ul style="list-style-type: none"> • liryka pośrednia • pan Cogito • cnota 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • określa rodzaj liryki • omawia, w jaki sposób została zaprezentowana cnota • interpretuje funkcję rekwizytów wyciąganych przez cnotę • wymienia cechy cnoty • omawia stosunek podmiotu lirycznego do cnoty • prezentuje przesłanie wiersza 	• prezentuje postać Sokratesa i jego definicję cnoty	1	<ul style="list-style-type: none"> II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.4 II.2.5 II.2.6 II.3.1 II.4.1 II.4.2
123.	• podręcznik	• Stanisław	• wywiad	• relacjonuje treść wywiadu	• prezentuje wydarzenia z dnia	1	I.1.1

Ratować innych	<i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 326–328	Trojanowski, <i>Naznaczony</i> <i>11 września: Rozmowa ze strażakiem z WTC</i> (fragmenty)	• WTC	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym dla bohatera wywiadu jest rodzina • wskazuje elementy obyczajowości strażaków • omawia konsekwencje, jakie poniósł Stanisław Trojanowski w wyniku akcji ratowniczej • prezentuje wartości, jakimi kierowali się strażacy • interpretuje rozmowę strażaka z synem 	11.09.2001		I.1.2 I.1.3 I.1.10
124. Języki środowiskowe i zawodowe	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 329–330		<ul style="list-style-type: none"> • języki środowiskowe • języki zawodowe • profesjonalizm 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy języków środowiskowych i zawodowych • rozpoznaje, do jakich języków środowiskowych należą podane wypowiedzi • wskazuje w tekście profesjonalizm i wyjaśnia jego znaczenie • wymienia, czym charakteryzuje się gwara szkolna 		1	I.1.1 I.3.3 III.2.2
125., 126 O stylu wypowiedzi	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 331–334		<ul style="list-style-type: none"> • styl • styl naukowy • styl urzędowy • styl publicystyczno-dziennikarski • styl retoryczny • styl artystyczny • zasady dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style funkcjonujące w polszczyźnie • wylicza cechy poszczególnych stylów • określa styl podanych tekstów • wskazuje zwroty charakterystyczne dla poszczególnych stylów • tworzy tekst w stylu urzędowym • wymienia zasady dobrego stylu • koryguje podany tekst według zasad dobrego stylu • określa odbiorcę podanej wypowiedzi 		2	I.1.1 I.3.1 III.2.3
127. Podsumowanie wiadomości	• podręcznik <i>Opisać świat</i> , rozdział 9. <i>Sztuka życia</i> , s. 335–336	• mapy myśli	<ul style="list-style-type: none"> • środki masowego przekazu • poprawa jakości życia • dialog z tradycją • szukanie szczęścia • języki środowiskowe • języki zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje i hierarchizuje wiadomości zdobyte podczas lekcji • powtarza i utrwala wiadomości 		1	I.1.1 I.1.2 I.1.3

			• style wypowiedzi				
128. i 129. Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności – praca klasowa							